

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ซึ่งประชากรปฐมวัย (แรกเกิด - 3 ปี) นับได้ว่าเป็นวัยฟุ้งเฟ้อที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (Setting) ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5) ซึ่งมีนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0 - 5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพเต็มศักยภาพมีครอบครัวเป็นแกนหลักและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็กตามวัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามช่วงอายุ คือ อายุแรกเกิดถึง 3 ปี และอายุ 3 - 5 ปี ซึ่งในช่วงกลุ่มอายุแรก การอบรมเลี้ยงดูจะมุ่งเน้นที่พ่อ แม่และครอบครัว ส่วนช่วงกลุ่มอายุ - 3 ปี มีสถานศึกษาดูแลได้แก่ สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแล เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป เด็กปฐมวัยหรือเด็กวัยตั้งแต่แรก เกิดถึงอายุ 5 ปี เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการเด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพซึ่งในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

และ 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 1 – 8)

การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย – 3 ปี ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจ มีภารกิจด้านการจัดการศึกษาในระดับ ปฐมวัยซึ่งมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 3 – 5 ปี โดยครอบคลุมการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และ 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขผ่านการเล่นและลงมือทำกิจกรรม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตรและปลอดภัยมีกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดและจินตนาการกิจกรรมที่ได้ ใช้ประสาทสัมผัสเพื่อฝึกให้การรับรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ต้องเหมาะสมตามวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553, หน้า 2)

สภาพการบริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร จากรายงานการตรวจประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2555 พบว่า แต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบปัญหาต่าง ๆ คือ การจัดประสบการณ์แก่เด็กยังไม่มีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กอย่างจริงจัง ด้านบุคลากร พบว่า ครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านงบประมาณยังขาดการสนับสนุนที่เพียงพอ สื่ออุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่บางแห่งต้องอาศัยอาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับผลการวิจัยของทองลักษณะ ทัดทา (2559, หน้า 86) พบว่า ด้านที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการบริหารจัดการทั่วไป และในขณะที่
 วิชา ผลทิพย์ (2554, หน้า 2) พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ควรสนับสนุนให้บุคลากร
 มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านบุคลากรควรสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของ
 บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีผู้ดูแลเด็กเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียน
 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีพื้นที่
 ขนาดที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ควรจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ ด้าน
 วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยมุ่งเน้นการพัฒนา
 ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน
 ทุกภาคส่วน ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนควรมีส่วนร่วม
 ในการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็ก มีการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) ด้านการ
 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก
 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการบูรณาการ
 การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
 และ 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก เพื่อใช้เป็นตัว
 กำหนดการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
 และให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตามเพื่อให้การดำเนินงานได้มาตรฐานมีประสิทธิภาพและ
 ประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ อีกทั้งส่งผลให้
 เด็กได้รับการพัฒนาและมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา
 เหมาะสมตามวัย เด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา
 ด้านต่าง ๆ ถือเป็นหน้าที่หลักของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กตลอดจนชุมชนที่เด็กอาศัย
 อยู่ในการส่งเสริมและพัฒนาการทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่เต็มตามศักยภาพการจัดการศึกษา
 ปฐมวัยจึงเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องบริหารจัดการและ
 ดำเนินงานพัฒนาเด็กในท้องถิ่นชุมชนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมตามวัย
 ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในขั้นสูง
 ต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547, หน้า 1)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง สภาพ ปัญหาและ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลใน จังหวัดสกลนคร ในการจัดการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อการ พัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่ง คนดี และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในอนาคตต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของ การวิจัย ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด
2. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนก ตามเพศ วุฒิการศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมาย ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัด สกลนคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

3. เพื่อหาแนวทางยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐาน
ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับ
ปานกลาง
2. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร จำแนก
ตามเพศ วุฒิการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีความแตกต่างกัน
3. แนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญ
ของการวิจัย ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร
2. ได้ทราบคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ และวุฒิการศึกษาสถานภาพ
การดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร
3. แนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร เพื่อใช้เป็นสารสนเทศขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นได้และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปพัฒนาการจัด
การศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต
ของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย, 2547, หน้า 8 – 10) ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก 3) ด้านการจัด
กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการบูรณาการการเรียนรู้
และการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
และ 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่สังกัดเทศบาลตำบล
ในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 777 คน ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล
ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย และผู้ดูแลเด็ก

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่สังกัดเทศบาลตำบล
ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 345 คน จาก 69 เทศบาล โดยการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งผู้วิจัยเลือก
แบบเจาะจง ศูนย์เด็กเล็กละ 5 คน จำแนกเป็น ได้แก่ 1) ปลัดเทศบาล 2) ผู้อำนวยการกอง
การศึกษา 3) นักวิชาการศึกษา 4) ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย และ 5) ผู้ดูแลเด็ก

3. ขอบเขตตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 วุฒิการศึกษา

3.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.3 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

3.1.3.1 ปลัดเทศบาล

3.1.3.2 ผู้อำนวยการกองการศึกษา

3.1.3.3 นักวิชาการศึกษา

3.1.3.4 ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย

3.1.3.5 ผู้ดูแลเด็ก

3.2 ตัวแปรตาม สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย, 2547, หน้า 8 – 10)

3.2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก

3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

3.2.4 ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน

3.2.5 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

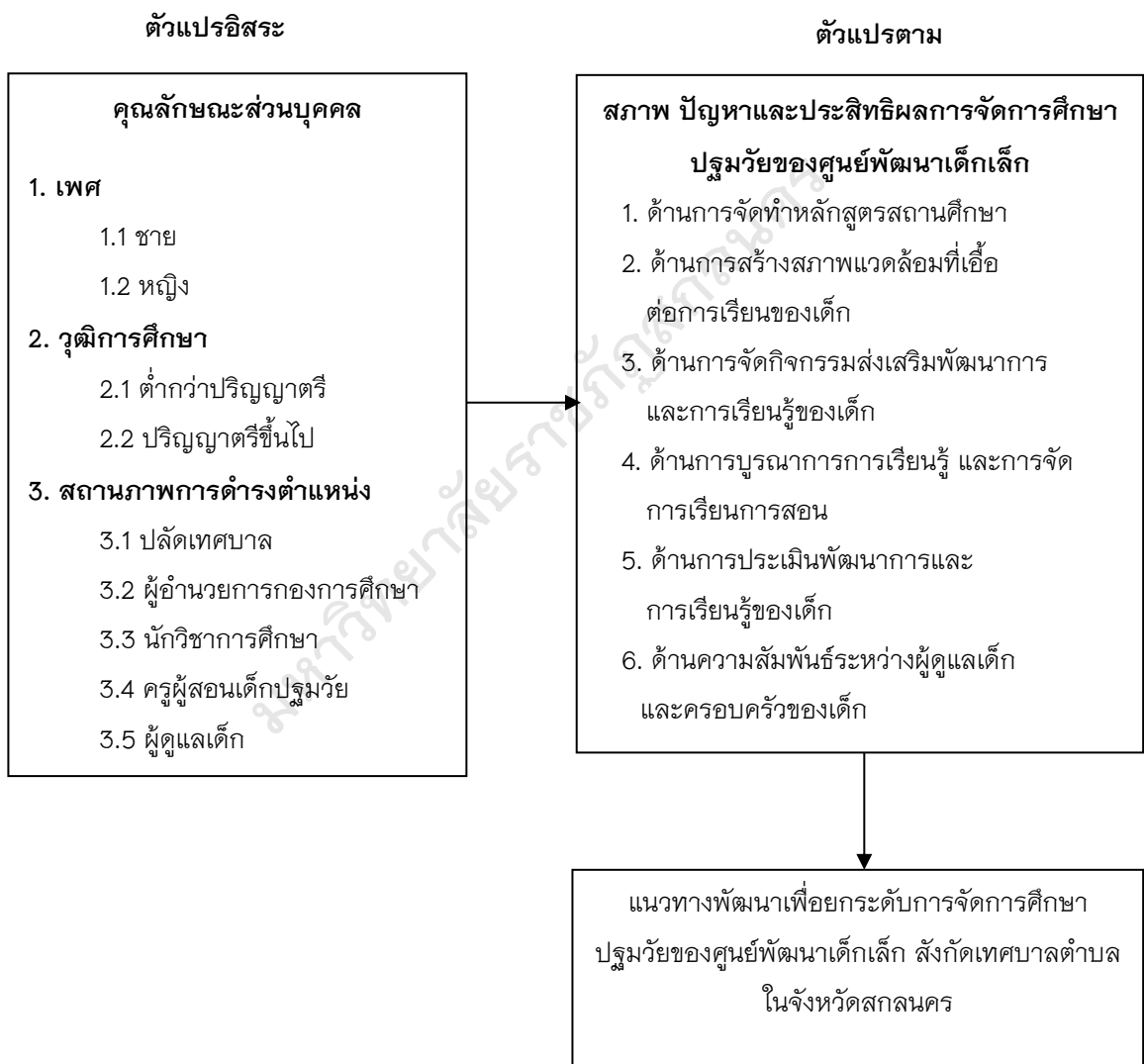
3.2.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก

4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต
ระยะเวลาการดำเนินวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2562 เป็นระยะเวลา
6 เดือน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร หลักการจัดการปฐมวัย
(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2547, หน้า 8 – 10) ผู้วิจัยได้
กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ตามตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์
เฉพาะ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การ
ดำเนินการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการ
สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและ
การเรียนรู้ของเด็กด้านการบูรณาการการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนด้านการ
ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กและ
ครอบครัวของเด็ก

2. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง
อุปสรรคในดำเนินการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริม
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านการบูรณาการการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการ
สอนด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก

3. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง
ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

3.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การสร้างหลักสูตร
ที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็น
หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา
และลักษณะนิสัยโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่
เด็กจะได้รับซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ

3.2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง
สภาพแวดล้อมด้วยธรรมชาติ ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและ
ภายนอกห้องเรียน ต้องสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย มีโอกาสออกกำลังกาย
และพักผ่อน มีสื่อที่มาจากธรรมชาติ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย

ให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมใกล้ตัวและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยที่ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็ก แต่ละคนที่ดูแล รับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสม นอกจากนี้ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

3.4 ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการให้เด็กสามารถเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายโดยกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายและมีทักษะและหลายประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายเพื่อให้เกิดทักษะตามและมีประสบการณ์สำคัญที่อย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3.5 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กทำการสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเองและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกต สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนและยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

3.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก หมายถึง การที่ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่และผู้ปกครองเด็กมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมีการยอมรับและร่วมมือรับผิดชอบ มีส่วนร่วมการพัฒนา พัฒนาการของเด็กให้เป็นไปตามพัฒนาการตามวัยโดยจัดหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามระดับพัฒนาการในช่วงวัยของเด็ก

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลเด็กเล็กและมีการจัดการศึกษาเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี และมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ทำการสอนในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร

6. คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ผู้ตอบแบบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

6.1 เพศ หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ชายและหญิง

6.2 วุฒิการศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป

6.3 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มี ตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอนเด็ก ปฐมวัย และผู้ดูแลเด็ก

7. ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กเล็กระดับ ปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาเด็กเล็กแบบองค์รวม สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

8. แนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การเสนอ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ให้แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร โดยนำด้านประสิทธิผลการจัด การศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมมาร่างแนวทางพัฒนา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน การจัดการศึกษา จำนวน 10 คน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อเสนอเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป